

cilj skladen tjel. razvoj čovjeka i usavršavanje njegovih psihofiz. sposobnosti. Širok izbor tjel. vježbi i zahtjevi modernog vremena omogućili su razvoj specifičnih oblika g., s posebnim sadržajem i svrhom, koji su se s vremenom razvili u samostalne vrste g. Najistaknutije su: sportska gimnastika, ritmičko-sportska gimnastika, akrobatika, jutarnja gimnastika, gimnastika u proizvodnji, korektivna gimnastika, terapijska gimnastika, rehabilitacijska gimnastika, pomoćna gimnastika, dopunska gimnastika i dr.

Gimnastika, mjesečnik za šk. i društvenu gimnastiku, 1890 pokrenuo ga je u Zagrebu učitelj gimnastike F. Hochmann. God. 1893 uredništvo preuzeo F. Bučar; mjesečnik je izlazio do 1899.

gimnazij, najstariji objekt tjel. vježbanja u ant. Grčkoj, čiji je razvijeniji oblik u <IV st. (prema opisu Vitruvija Poliona iz <I st.) imao niz natkrivenih prostorija za tjel. vježbanje, otvoreno rvalište (kasnije palestra), sjeno-vite trijemove za bacanje diska i koplja, trkače staze (dromos, paradosmos, ksistos); nusprostorije: kupaonicu, svlačionicu, prostor za mazanje uljem (elaisterion) i posipanje pijeskom (komisterion). Središnja prostorija (egzedra) služila je za boravak vježbača i za sastajalište građana (filozofa i pjesnika). Svaki grč. grad (polis) imao je g., a Atena tri (Akademija, Kynosarges, Lykeion). Svu vlast i upravu u g. imao je gimnazijarh, a tjel. vježbanje podučavali su paidotribi, odn. gimnasti, uz niz svojih pomoćnika i nadzornika (aleipti, softronisti i kosmeti).

gimnazijarh (grč.), počasni upravitelj gimnazija; nadzornik odgoja i organizator natjecanja koji se brinuo za nastup pitomaca na ant. igrama. Obično je to bio imućan građanin koji je sve pripreme obavljao vlastitim troškom.

gimnopedije (grč.), svečane igre agonalnog karaktera u Sparti na kojima su mladici izvodili ratne igre i bivali bičevani pred žrtvenikom boginje Artemide; tako su polagali svoj ispit tjel. izdržljivosti te duhovne i moralne čvrstine.

Gimondi, Felice (1942), tal. reprezentativac u biciklizmu; osvojio prva mjesta na: cestovnom PS 1973, Tour de L'Avenir 1964, Tour de France 1965 i Giro d'Italia 1967, 1969 i 1976.

ginger, sp. gimnastika: element na preči nazvan po gimnastičaru iz SR Njemačke E. Gingeru, koji ga je prvi izveo; izvodi se iz velekovrtljaja nazad, natkvatom prednjiđhom salto nazad, puštanjem ruku sklonjenim tijelom sunožno i okretom za 180° ponovnim hvatanjem pritke preče do prednjiđha u visu.

giostra, srednjovj. dubrovačka viteška igra, slična feudalnim turnirima; borba dvaju oklopljenih konjanika koji su kopljem nastojali izbaci konjanika iz sedla.

gipkost, motorička sposobnost izvođenja pokreta što veće amplitude; opseg mogućeg pokreta u jednom ili više zglobova. G. je ovisna o anatomskej strukturi zgloba, odn. o pripojima i rastezljivosti mišića i ligamena oko zgloba u kojem se odvija pokret. Sposobnost g. ovisi i o suradnji mišića sinergista i antagonista, tonusu mišića, sposobnosti relaksacije i dr. Žene imaju veću sposobnost g. od muškaraca. G. se najbolje razvija kod djece u dobi od 11 do 14 god. Održavanje g. zahtijeva svakodnevno vježbanje. Razvija se aktivnim, pasivnim i statičkim vježbama istezanja. Pasivne vježbe izvode se uz pomoć suvježbača i rekvizita, a u statičkim vježbama za razvoj g. vježbač je u izdržaju određeno vrijeme (npr. u položaju špage). Kod testova za mjerenje g.

vježbač nastoji u stojećem ili sjedećem stavu pretklonom trupa doseći rukama što dalje u produžetku nogu; g. se može mjeriti i specijalnim kutomjerom, kojim se određuje koliko se u određenom zgloboju jedan dio tijela približio drugom dijelu.

Gipson, Michael (1942), član irskog ragbi kluba NIFC; 1964–77 nastupao za reprezentaciju Irske. Rothmans Rugby Yearbook proglasio ga je 1973 za najboljeg igrača godine.

girja, pomoćna sprava za razvoj snage, metalna kugla s drškom, izlivena iz jednog komada; služi za trening dizača utega, atletičara i atletskih gimnastičara (kulturista). G. se podiže jednom ili objema rukama ili se baca. Izrađuje se u tež. od 16, 24 i 32 kg.

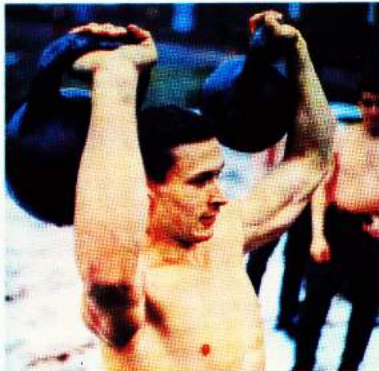
Giro d'Italia, biciklizam: cestovna etapna utrka profesionalnih vozača, organizira se od 1909 svake god. s izuzetkom 1915–18 i 1941–45. Utrka traje oko tri tjedna, svaki put na drugoj stazi. Najkraća staza bila je 1909 (2400 km), a najduža 1954 (4325 km). Prvi pobjednik L. Ganna (Italija); prvu pobjedu od stranaca izborio je 1950 Švicarac H. Koblet.

Giro di Lombardia, biciklizam: jednodnevna cestovna utrka profesionalnih vozača, sa startom i ciljem u Milanu, održava se od 1905 svake god., izuzev 1943–44; prvi pobjednik G. Gerbi (Italija). Ubraja se u grupu klasičnih utrka (Classiques).

Girometta, Umberto (1883–1939), profesor; planinar, prirodoslovac, speleolog. Pod njegovim vodstvom HPD Mosor (Split) razvilo je izvanrednu planinarsku aktivnost u Dalmaciji. Vodio je sekciju jamara (speleologa), objavljivao nalaze speleoloških istraživanja; napisao nekoliko brošura.

Gjivoje, Marinko (1919), arheolog, speleolog, publicist i esperantist; suosnivač prve planinarske speleološke sekcije, prvi tehn. urednik časopisa Speleolog. Objavio preko 2000 raznih članaka u kojima se, između ostalog, propagira planinarstvo i speleologija; pokreće i uređuje Zbornik otoka Korčule, dok u okviru esperantskog pokreta (od 1936), objavljuje niz radova s područja naše speleologije na esperantskom jeziku.

Gjukic, Fedor (1908), viši komercijalist; svestrani sp. radnik, osobito u umjetničkom klizanju, hokeju na ledu i tenisu. Od 1936 član Jugoslavenskog zimsko-sportskog saveza, od 1945 član Teniskog saveza Hrvatske, a 1946–47 suradnik Fiskulturnog saveza Hrvatske i referent za tenis, hokej na ledu i klizanje. Od 1947 do 1948 rukovodi radovima na izgradnji sp. objekata SD Slavija na Šalati u Zagrebu (danas objekti SD Medveščak) i jedan je od gl. organizatora za izgradnju umjetnog klizališta na Šalati (1961). Organizacijom je sekretar PS «B» skupine u hokeju na ledu 1966 u Zagrebu; dugogodišnji tajnik i suorganizator priredbe Zlatna prirueta Zagreba, tajnik SOFK Zagreb i Hrvatske, organizacijom tajnik PE u umjetničkom klizanju u

Vježbanje GIRJAMA

Zagrebu (1974). Od 1927 do 1975 stalni organizator svih Davis kup susreta u Zagrebu.

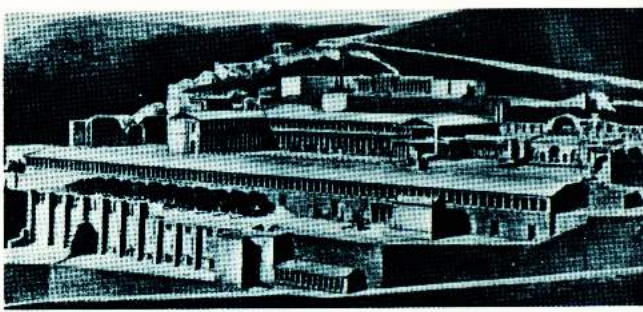
gjeleš, nac. rvački sport SSR Azerbajdžana. Vrlo sličan nac. rvanju u Turskoj, Iranu i nekim dijelovima Makedonije, ali se razlikuje po nekim pojedinostima pravila. Bori, peli-vani obučeni su u kožne hlače s pojasom i nose obuću od meke kože. Natjecanje se odvija na otvorenom, uz zvuke glazbe. Pobjednik je borac koji obori protivnika na tlo i drži obje njegove plečke pritisnute o tlo nekoliko sek.

Gjurić, Josip (1911–67), sp. novinar; žurnalistikom se počeo baviti u Karlovcu. Poslije Oslobođenja bio je urednik sp. rubrike Novog lista u Rijeci, sp. reporter Radio-Rijeke i od 1962 dopisnik zagrebačkih Sportskih novosti u Rijeci.

Gjurić, Zvonimir (1923), dr. med. nauka, kirurg, docent Medicinskog fakulteta u Zagrebu, primarijus, šef Odjela za sportske ozljede u Traumatološkoj bolnici u Zagrebu (osn. 1965). Jedan od osnivača Sekcije za sportsku medicinu Zbora liječnika Hrvatske i njen višegodišnji predsjednik. Član Predsjedništva Nogometnog saveza Hrvatske i Nogometnog kluba Zagreb. Kao aktivni sportaš bio član HAŠK, FD Akademikar i ASD Mladost (Zagreb). Kao liječnik i sp. radnik djelovao u nogometnim, rukometnim, košarkaškim, odbojkaškim i hokejaškim klubovima Zagreba. Napisao i objavio brojne stručne i naučne radove, pretežno s područja sp. povreda. Dobitnik brojnih nagrada i priznanja te Trofeja Saveza za fizičku kulturu Hrvatske (1974).

Gladiateur, ime franc. trkačkog konja, engleskog punokrvnjaka, najslavnijeg konja XIX st., koji je 1865 osvojio trostruku krunu na engl. hipodromima i pobijedio u svojoj zemlji na utrkama za Grand Prix de Paris i Royal Oak. Na ulazu u Longchamp, pariški hipodrom, podignuta mu je bronzana statua.

gladijator, [1] profesionalni borac, mačevalac (iz redova robova, zarobljenika ili osuđeni-

GIMNAZIJ